

Attaveqarnermut, Avatangiisinut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq
Landsstyremedlemmet for Infrastruktur, Miljø og Råstoffer

Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Inuussutissarsiutinullu Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoq
Landsstyremedlemmet for Erhverv, Arbejdsmarked og Erhvervsuddannelser

Inatsisartunut ilaasortaq Marie Fleischer
Attaviitsoq

21. oktober 2008

**Naalakkersuisunut apeqqutit Nunarsuarmi aningaasarsiornermi
ajornartorneq pillugu aatsitassarsiornermik inuussutissarsiornermut kiisalu
aluminiumik aatsitsiviliorniarnermut naleqqiussilluni.**

AIP
Postboks 930
Oq/tel +299 34 68 00
Fax +299 32 43 02

Asasarput Marie Fleischer

Qujanaq apeqqutinnut. Aatsitassarsiornermut kiisalu aluminiumik aatsitsiviliorniarnermut tunngasuummata akissutit suliarineqarput uku suleqatigiinnerisigut Attaveqarnermut, Avatangiisinut Aatsitassanullu Naalakkersuisoqarfik kiisalu Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Inuussutissarsiutinullu ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfik.

ISIIN
Postboks 1601
3900 Nuuk
Oq/tel +299 34 50 00
Fax +299 32 56 00

www.nanoq.gl

Apeqqutit tiguneqarput ulloq 6. oktobari 2008.

Paasinarpoq, maanna Nunarsuarmi aningaasarsiornerup ajornartoorera apeqqusiisitsissappat Nunatsinni aatsitassarsiornermik ingerlassat pioreersut pilersaarutigineqartullu kiisalu aluminiumik aatsitsiviliorniarneq ajornartoornermit sunnerneqaratarsinnaanersut.

Apeqqutitit tulliuttuni akissuteqarfigineqarput.

- 1. Nunarsuarmi aningaasarsiornikkut ajulusoornerup Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornikkut inuussutissarsiutitigut ineriartortitsinissami ilimasunneq qanoq sunnerneqartigissanersoq Naalakkersuisut nalilerpaat? Akissummi ilanngunneqaqquvoq aningaasaliisartut akornanni maannakkut killilimmik aningaasaleerusussuseqarneq.**

Akissut:

Ukiuni kingullerni nunatta pisuussutaannit uummaatsunit pisunit aatsitassaqaarsinnaanera eqqarsaatigalugu Kalaallit Nunaata nunanit assigiinngitsuniit soqutigineqarnera aatsaat taamak annertutigaaq. Aatsitassarsiornermik ingerlassaqartunit soqutiginninnerup annertusineranut Nunatta aatsitassaqaarsinnaanerata avammut annertusisamik nittarsaanneqarnera

ilaatigut pissutaavoq, ilaatigullu uuliap aamma aatsitassat kiisalu saffiugassat akiisa ilorraap tungaanut ingerlanerinek pissuteqarluni.

Qeqertarsuup Tunuata-Nuussuup avataanni imartani uuliasiorussarsiuussinerup inerneru Kalaallit Nunaannut oqaluttuarisaanikkut aalajangiisuulluinnartumik pisoqarfiupput. Nunarsuarmi uuliaatileqatigiiffiit anginerpaat ilaat Nunatta imartaani misissuinissamut qalluinissamullu akuersissutinik tunineqarput. Ingerlatseqatigiiffiit soorlu ExxonMobil, ChevronTexaco, Husky, Cairn, EnCana, PA Resources kiisalu DONG ukiut 30-t ingerlanerini uuliasiorneq aatsaat taamak annertutigisoq aallartippaat.

Sajuppillatsitsisaruni allatullu geofysikimut tunngasunik paasissutissanik katersinissamut 2008-mi aningaasanik millionilippassuarnik aningaasaliisoqarpoq. Ingerlatseqatigiiffiit misissuinernek aalajangersimasumut suliaqarnissamut pilersaaruserlutik ukiunut arlalinnut imminnut pisussaaffilersimapput, taamaattumillu ukiuni tulliuttuni uuliasiorneqarnissamik pisinnaatitsissutini suliaqarnissamut pilersaarutini allannguuteqartoqarnissaa annertunerusunik naatsorsuutigineqanngilaq.

Ungasinnerusoq isigalugu uuliasiornermik ingerlatseqatigiiffiit misissuineranni qanoq ineriartortoqassanersoq pissutsit arlalissuit apeqqutaasussaapput, tassunga ilaallutik uuliaqarfiit ilisimaneqareersut nutaanik nassaarnikkut taarserneqarnissaannik pisariaqartitsineq, minnerunngitsumik isittumi kiisalu ungasinnerusoq isigalugu uuliap akiisa allanngoriartorumaarnerat qanoq ikkumaarnerasoq.

Uuliasiornerup iluani ineriartorneq Kalaallit Nunaata uuliamik nioqqutissiorlutut inissikiarerneraniinnaangitsoq, kisiannili uuliamit aningaasarsiornerup Nunatta aningaasarsiorneqarnikkut imminut napatilernissaanut tunngaviliisuusinnaanera pingaarnepaat ilaattut alloriarnerussaaq. Ungasinnerusoq isigalugu uuliasiornermut isumalluameq maanna aningaasarsiorneqarnikkut ajornartoornerup allanngortinngilaa.

Aatsitassat manngertut eqqarsaatigalugit ukioq manna ukiup affaata kingulliup ingerlanerinnaani aatsitassarsiorfiit misissuinissamut akuersissutinik tunineqarsimasut marloriaammik amerlassuseqalersimapput. Misissuinissamik akuersissutinik maannamut tunineqarsimasut Nunatta oqaluttuarisaanerani aatsaat taamak amerlatigipput.

Nunatsinni ukiut kingulliit marlussuit ingerlaneranni Nanortallip kommuniani Nalunami kuultisiorfik aamma Maniitsup kommuniani olivinisorfik ammarneqarput. Aammattaaq ukiut tulliuttut 3-4 ingerlaneranni aatsitassarsiorfiit sulit tallimat ammarneqarsinnaanissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Nunatsinni aatsitassamik misissuineq ukiuni nutaanerusuni ingerlatseqatigiiffiit juniorselskabinik taaneqartartut suliaqarnissat inerinneqarnissaat siunertaralugu aallaqqaataanerusunik misissuinernek ingerlatsisarnerat takussaanutimavoq.

Tassuunakkut Nunatsinni allani "sumiiffinnut killeqarfinnik" (frontier-områder) pineqartartut assigalugit ingerlatsisoqarpoq – tassa nunani allani taamaaqataanik nunap sananeqaateqartunut naleqqiullugu sumiiffiit aatsitassaqaarsinnaanera eqqarsaatigalugu misissuiffigineqarpiaratik.

Nunap sananeqaataa pillugu ilisimasatigut inissisimaneq ingerlatseqatigiiffiit misissuiffissanik pingaarnersuineranni qitiulluinnartuuvoq. Verdensbanken-ip aatsitassarsiornermik ingerlatallit pillugit misissuisimanerani tikkuarneqarpoq, ingerlatseqatigiiffiit ujarlerfissaminnik toqqaanerminni ujarlerfiginiakkami aatsitassanik peqarnissaanut ilimanaatit qanoq inneri aalajangiisuutilluinnartaraat. Taanna ilaasarpoq, apeqquutaalluni ingerlatseqatigiiffik sorleq pineqarnersoq, ingerlatseqatigiiffiit aalajangerniarnerminni tunngavigisagaanni aalajangerniarnerup affaata kiisalu pingajorarterutaata akornanni inissisimasarluni.

Verdensbanken-ip nunami sumiluunniit aatsitassarsiornermi aningaasaliisarnernut tunngaviliissutaasartut pingaarnersaat ima takussutissiarivai:

- Nunap sananeqaataani saffiugassanik aatsitassanillu naleqquttunik peqarsinnaanera.
- Nunani tamalaani akit aningaasarsiornikkullu pissutsit nikerarneri.
- Aatsitassarsiorneq pillugu inatsisit.
- Akileraarusiisarnermi atugassarititaasut (akileraarusersueriaatsitigut akileraarusiissutaasartullu qaffasissusaasa aalajaatsuuneri eqqoriarneqaarsinnaasuunerilu, akitsuutit akileraarutillu aningaasaleerusussutsimut akornusiissanngillat il.il.).
- Politikikkut patajaatsuuneq.

Juniorsselskab-it ingerlatseqatigiiffinnit aatsitassarsiornermik ingerlatallinnit inissisimalluareersunit amerlanerusunik nalorninartorsiorfeqartarnerat ileqquuvoq. Nalinginnaasumik Juniorsselskab-it aningaasaatilissuusannngillat, ingerlatsinerminnili misissuineramik sulianut ataasiakkaanut atatillugu avataaniit aningaasalersorneqarnermik aallaaveqartarlutik, assersuutigalugu børs-it aqqutigalugit pappiaqqanik nalilinnik nioqquteqartarnikkut kiisalu private placements¹ atonerisigut. Taamaammat Juniorsselskab-it nunani tamalaani akit aningaasarsiornikkullu pissutsit nikerarnerini sunnerteqqajaaneruserput.

Aatsitassarsiornermik ingerlatallit inissisimalluareersut nalinginnaasumik suliffeqarfissuusarput aningaasaatilissuit, aatsitassarsiornermik ingerlataqarfigeriikkaminni peqarfioreersumi misissuinermik ingerlataqarnermikkut

¹ "Private placement" ima nassuiarneqaarsinnaavoq aningaasaliinertut aningaasaliisumit ataatsimiit pisumit imaluunniit aningaasaleeqataasuniit killilimmik amerlassusilinniit pisumit.

aatsitassat tungaasigut isumalluutiminnik annertusiarortitsisartut. Sumiiffinni nutaani ingerlassamik annertusiineq qanganisarpalunnerusumik tunngaveqarnerulluni nalinginnaasumik pisarpoq, assersuutigalugu juniorselskab-it – minnerpaamik – isumalluutiniq sumiiffisseriikkanik ineriartortinneqarsinnaasumik ingerlateriigaannik pisiortornikkut.

Tassalu juniorselskab-it aamma aatsitassarsionernik ingerlatallit inissisimalluareersut periuseqartarnerini aatsitassarsiorluni misissuineri periutsit assigiinngisitaartuupput. Periusaasartut unammilleqatigiinnerunatik imminnut tapertariinnerusartutut oqaatigineqarsinnaapput. Allatut oqaatigalugu tamanna sulianik agguataareriatsitut isikkoqarpoq, misissuinermik ingerlataqartut juniorselskab-it kiisalu aatsitassarsiorfinnik paaanissamik ingerlassaqarnerusut akornanni Nunarsuaq tamakkerlugu ineriartorfiusimalluni.

Nunatsinni juniorselskab-nit ingerlanneqarsimasut misissuinerit saniatigut, aamma aappaatigut sulianik taamatut agguaasseriaseq iluaqutissarsiffiuvoq, tassa juniorselskab-it suleqatissaminnik aningaasaliisussaminnillu qinerlernerminni taamatut suliaqartartut toqqaannartumik atassuteqarfigisarnerisigut annertuumik Nunatta aatsitassarsiorfittut ilisimaneqalerneranik siaruarterisuusimapput. Juniorselskab-it Nunatta misissuiffigissallugu pilerinartuuneranik annertuumik nittarsaassinermut peqataasimapput.

Apeqqueteqaammi aatsitassarsiorfissatut taaneqartut pillugit Naalakkersuisut aatsitassarsiorfileqatigiiffinnit paasiniaareerlutik kinguliani makkuninnga paasissutissiisinnaapput.

Maarmorilik (aqerloq aamma zinki)

Ulloq 21. maaji 2008 qaarusuup Inngili Qernertup ammaqqinneqarnissaanut atatillugu paaanissamut akuersissut atsiorneqarpoq.

Tamatuma kingorna ingerlatseqatigiiffik Black Angel Mining A/S qarusuup piorsarneqarnissaanut arlalitsigut aningaasaliivoq, tassunga ilaallutik silaannakkut assartuutip toqqaviliorneqarneranut, silaannakkut assartuummut illuutigisamut allermiittumi, imeqarfimmut, sulisut najugaqarfissaannut, avammut atassuteqaatissatut satellitseqarfissamut, silaannakkut assartuummut qullermut illuliornissamut atatillugu qaartiterinernut il.il.

Maarmorilimmi silaannakkut assartuutip allermi illutaliorneqarnera sanallugu naammassereerpoq tullinnguuttorlu tassaavoq atortorissaaruteqarfissap inerisarneqarnissaa.

Illuutit marluusut "The Hanger" aamma "Hotel Maarmorilik" nutarterneqareerput massakkullu peqqumaasivittut najugaqarfittullu atornerqarlutik. Taamatuttaaq imeqarfik satellitseqarfissarlu maanna atulereerput. Augustip naanerani sanaartorerit ukiuunerani unitsinneqarallarput, tassa maanna aningaasarsionikkut ajornartorneq suli iluamik sunniutilinngilaq.

Ingerlatseqatigiiffiup silaannakkut assartuutip pilersinneqarnissaata marsi 2009-mi nangeqqinneqarnissaa suli pilersaarutigaa. Qarusummi piaanissaq oktobari 2009-mi aallartinneqassasoq naatsorsuutigineqarpoq. Piffissami sivisuumi pissutsit allanngorarnerisa, aqerlup zinkillu akii suli appariassagaluarpata, soorunami suliniuteqarneq sunnersinnaavaat.

Malmberget (molybdæneqarfik)

Ulloq 19. marsi 2008 qaqqami molybdæneqarfimmi piaanissamut akuersissummik qinnuteqaat Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfimmi tiguneqarpoq, kiisalu ingerlatseqatigiiffimmiit International Molybdenum Ltd.-imiit (piginnitsigalugu ingerlatseqatigiiffik Quadra Mining Ltd.) qanoq imminut akilersinnaatiginerinut misissuinerit aamma tiguneqarlutik. Piaanissamut pilersaarutaasoq molybdænimut tunngatinneqarpoq. Malmberget silarsuarmi molybdæneqarfiit annersaasa ilagaat.

2008-p aasaanerata ingerlanerani inaarutaasumik politikikkut aalajangiisoqarnissaanut tunngavissatut saqqummiussinissamut tunngavigineqarsinnaasumik tapertaasumik misissuinerit misissueqqissaarnerillu arlallit ingerlanneqarsimapput.

Suliaq Kalaallit Nunaanni Atortussiassat Aatsitassanit Pisut Pillugit Siunnersuisoqatigiit 5. novembarimi 2008 immikkut ittumik ataatsimeersuarneranni saqqummiunneqassaaq.

Molybdæneqarfimmi immikkoortut pingaarnerit marluk piviusunngortinneqassasut naatsorsuutigineqarpoq:

- Nioqutissiulernissap aallarnisarneqarnera: ukiut pingasut (Attaveqaatit, nioqutissiornissamut atortorissaarutit il.il. pilersinneqarneri)
- Nioqutissiornerup ingerlanneqarnera: ukiut 17-it

Sanaartornerup nalaani sulisorineqartussat: Ukiumut sulisorineqartut 600-t. Ingerlatsinerup nalaani sulisorineqartussat: Ukiumut 480-imiit 500-nut.

Taakku saniatigut toqqaannangitsumik sulisorineqartut pilersuisullu ilaassapput.

Quadra-miit paaaviup katillugit ukiuni 20-ni ingerlanissaa naatsorsuutigalugu missingersersuusiortoqarpoq, tassunga ilaalluni nioqutissiulernissap aallarnisarneqarnera ukiunik pingasunik sivissuseqartoq. Suliassamik sermitaqartunik unguneqarsimasumi inuilaami pilersitsineq aningaasaliissutinik ikinngitsunik nassataqassaaq, DKK 5 mia. kr. missiliorlugit missingersuusiorneqarlutik. Aningaasaliinerit tamarluinnarmik aatsitassarsiorfileqatigiiffimmit akilerneqassapput. Nunatta karsia suliassamut tamatumunnga aningaasaliissuteqassanngilaq.

Aatsitassanut saffiugassanullu assigiinngitsunut akit allanngorarnerinut naatsorsuutigisat assigiinngiaartorujussuupput. Nunani tamalaani aningaasaqarnikkut nalominartorsiorfiunerata suliassami piffissamut pilersaarummut qanorpiaq sunniuteqarnissaa maannakkorpiaq

missilioruminaappoq. Nalorninartorsiorneq annertunerulissappat soorunami niuernikkut suliniutinut tamanut tamanna sunniuttussaavoq, ilanngullugit aatsitassarsiorfiit Malmbergimiittutut ittut.

Olivinisorfik

Ulloq 30. juuni 2005 Seqinnersuusami Niaqunngunamiittumi Maniitsup kommuniani olivinimik paaanissamut akuersissut nalunaarutigineqarpoq. Akuersissut Seqi Olivine A/S-imut tuniunneqarpoq, taassuma 100 %-imik piginnitsigaa Minelco AB, tassungalu piginnittuuvoq LKAB, tassa aatsitassarsiorfileqatigiiffik svenskit naalagaaffianit pigineqartoq. Ingerlatseqatigiiffik 2007-imi nutaamik taaguuserneqarpoq Seqi Olivine A/S-imiit Minelco A/S-imut allanngortinneqarluni.

Piiaavimmiit ammaannartumiit piiaaneq ingerlanneqarpoq, tamanna aamma ujaqquvinnit nalinginnaasuniit ilisimaneqarpoq. Olivini annertunerusumik Europami niuffaffinnut umiarsuarnik assartorneqartassaaq, ingerlatseqatigiiffilli aamma kalaallit oliviniannik Amerikkami avannarlermi nioqquteqarnermik aallarnisaanissaminik pilersaaruteqarpoq.

2006-imi najugaqarfissat kiffartuussinermilu atortorissaarutit allilernerqarneri sananeqarput. Taakku saniatigut sequtserivik, talittarfik kiisalu olivininut piakkanut ilioqqaavissaq ilaatigut sananeqarput.

2006-ip aasaanerani ingerlatseqatigiiffik annertuunik qillerivoq peqarfiup qanoq annertutiginera paasiniarnarlugu. Inernerillu tikkuussipput, siullermik 100 mio. tonsinut naatsorsueqqaarnermiit olivineqarfik annertunerusoq.

2007-imi marsimiit attaveqarnermut atortut sananeri tamarmik naammassineqarput, olivinimillu nioqqutissiorneq aallartinneqarluni. Minelco A/S 2007-imi 620.000 tons missinginik olivinimik nioqqutissiaqarpoq 2008-mullu 450.000 tons missinginik olivin nioqqutissiarineqassasoq naatsorsuutigineqarluni.

Pissutsit arlallit taamatut appariarnermut tunngaviupput, pingaarnertulli nassuiaatinut assartuinermi akit qaffasinneri pissutaavoq. Tassami olivinitut ittumik nioqqutissiornermi, nioqqutissiaq nalikitsoq, annertoorsuit assartorneqartariaqartarmata assartuinermut akit qaffasissut, aningaasartuutitut annertuumik sunniuteqartarput. Nioqqutissiornerup 2007-miit 2008-mut appariarnissaanik naatsorsuutiginninneq qangalili aalajangeriigaavoq, maannalu aningaasarsiornermi ajalusoornermut attuumassuteqarani.

Minelco A/S maanna ajornartoornerup piiaanermut toqqaannartumik sunniuteqarnissaanik naatsorsuuteqanngilaq. Nioqqutissiornerup 2009-mi 600.000 tonsinngorluni qaffannissaa naatsorsuutigineqarpoq. Maanna aningaasarsiornermi allanngorneq assartuinermi akinut ingalassimatitsinermik sunniuteqarumaartoq, taamaattoqarneratalu piiaaviup unammillersinnaassusaa 2009/2010 aallarnerfigalugu pitsaasumik sunniuteqarfigmaaraa naatsorsuutigineqarpoq

Kuultisorfik

Nalunaq Gold Mine A/S maanna ukiuni sisamani nioqqutissioreerpoq. Qaarususuk sinerissamiit 11 km-isut ungasissusilimmiippoq, 2007-ilu tikillugu aatsitassaq kuultitalik Rio Narcea-mut Spaniami suliareqqitassanngortillugu umiarsuarmik assartorneqartarpoq. 2007-imiit aatsitassaq Nugget Pond-imi Newfoundland-imi suliareqqinneqartalerpoq.

Nalunaq akuissutsimigut qaffasissumik kuulteqarfiuvoq, kuulti nunngarutitut ujaqqanut qaqortunut akuulluni nassaassaalluni, qaqqami ammut ataneqarluni. Nunngarutit ataasiakkaat 0,1-imiit 2,0 meterisut, agguaqatigiisillugu 0,7 meterinik issussuseqartarlutik. Kuulti seqummarissuulluni nassaassaavoq, angissutsimigut tappiorannartuniit tukimut millimeterialunnguanik angissuseqartartunut allanngorartuulluni.

2006-imi saviminissaq 108.000 tons piiarneqarpoq, 2007-imiit saviminissaq 137.000 tons piiarneqarluni.

Ukioq 2006 ingerlatseqatigiiffik aalajangertariaqalerpoq, piiaaffiup eqqaani suliareqqiisarfirmik pilersitsisoqassanersoq, imaluunniit avataani suliareqqiisarfirmik periarfissamik allamik nassaarniarloqassanersoq. Tamatumunnga tunngaviuvoq, piffissaq tamanna tikillugu suliareqqiivittut atornerqartoq Rio Narcea Spaniamiittoq 31. decembarimi 2006 matummat. Ingerlatseqatigiiffiup aningaasaqassuseq tunngavigalugu saviminissamik suliareqqiisarfik Newfoundland-imiittoq toqqarpaa, najukkami suliareqqiisarfirmik pilersitsinissaq akisuallaassammat.

Nalunaq Gold Mine A/S 130-t missinginik sulisoqarpoq.

Piiaaffik ukiut siulliit sisamat ingerlatsinermit angusamigut amigartooruteqartarpoq. Ukiut sisamat siulliit aallaqqaammut naatsorsuutigeqqaakkanut naleqqiullugit angusatigut nikingasoorerit pissutsinik arlalinnik tunngaveqarput, minnerunngitsumik tamatumunnga ilaalluni piiakkap akuissutsimigut – tassa saviminissap/ujaqqat tonsimut gramminngorlugit kuultimik akoqarnera – naatsorsuutigisamiit malunnartumik appasinnerusimammat.

Aappaattut, piffissaq tamakkerlugu ullormut nioqqutissiornerup naammattumik annertussusissaa angujuminaatsinneqarsimavoq. Assartuinnermut aningaasartuutit kiisalu saviminissamik suliareqqiinnermut aningaasartuutit kisiisa pinnagit, aningaasartuutit allat tamarmik tassaasimapput nioqqutissiornermut naleqqiullugu aningaasartuutit aalajangersimasut.

Aqutsisut naliliipput, ungasinnerusoq isigalugu nioqqutissiorneq akilersinnaassappat ullormut nioqqutissiarineqartartoq (saviminissamik piiaaneq) 450 aamma 500 tonsit missaannik ullormut annertussuseqartariaqartoq. Saviminissaq ullormut nioqqutissiarineqartartoq agguaqatigiisillugu 360 tonsiusarsimavoq.

Kuultip akia ullumikkut ounce-mut USD 842 missaanniippoq. Oqaluttuarisaaneq isigalugu tassa kuultip akigissaarfia. Taamalu massakkut aningaasarsiornermi ajornartooneq paaalluni nioqqutissiornermi tunngavigineqartumut suli sunniuteqanngilaq.

Kultisiorfimmik ingerlatsiinnarnissamut kuultip akia maannakkut pingaarnepaatut aalajangiisuunngilaq, akerlianilli maannakkut Nalunami kuultip annertussusia sinneruttoq kiisalu minnerunngitsumik saviminissap piarneqartup akuissusaa, tassa ujarak tonsimut piarneqartumit kultimik graminiq qassinik akoqarnersoq, aalajangiisuulluni. Pissutsit tamakku maannakkut paaavimmi misissoqqissaarneqarput, taakkulu inerneru paaaffiup ingerlaqqinnissaata qanoq siviutiginissaanut aalajangiisuussapput.

- 2. Naalackersuisut nalilerpaat maannakkut Nunarsuarmi aningaasaqarnikkut ajulusoornerup takutikkaa Kalaallit Nunaata aningaasaqarneranut ulorianarpallaassasoq Kalaallit Nunaat sanaartugassanut assigiinngitsunut piginnittoqataassappat ALCOA-p Maniitsumi aluminiummimik aatsiterivimmik sananissaanut tunngatillugu?**

Uani apeqquut siunissami Kalaallit Nunaata aningaasaqarnera eqqarsaatigalugu aatsitassanik paaasinnaanermik akuersisoqaannassanersooq imaluunniit Kalaallit Nunaat piginnittoqataassanersooq Naalackersuisunut nalilerneqaqquvoq. Akissummi ilaassapput siunissami aningaasaqarnikkut ajulusoorsinnaaneri, aatsitassanut assigiinngitsunut nunarsuarmi akit, assigisaallu Kalaallit Nunaata aningaasaqarneranut sunniuteqarsinnaasut.

Akissut:

Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Inuussutissarsiutinullu Ilinniartitaanermit Naalackersuisoqarfik ulloq 24. septembari aammalu ulloq 12. oktobari Inatsisartut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaannut, Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliamut kiisalu aluminiummik aatsitsiviliorqarsinnaanera pillugu ataatsimiititaliaagallartumut ilisimatitsissutinik nassiussaqqarpoq. Ilisimatitsissutit taakku marluk ilanngunneqarput, illit apeqquutinnut akissuteqaammi tunulequtassatut naleqquttuummata.

Naalackersuisut isumaqatiginninniarnermut ataatsimiititaliaq aqqutigalugu qinnutigaat Alcoa'p nalilersuutai paasiniarlugit Nunarsuarmi aningaasarsiornermi ajornartooneq Alcoa'p siunissami aningaasaliiniarluni pilersaarutaanut qanoq sunniuteqarsinnaanersut pingaartumik Nunatsinni aluminiummik aatsitsiviliorniarluni iluarsartuullugu pilersaarutigisaanut. Alcoa-p akissutissaata piaartumik tiguneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Suliaq Naalackersuisuni suliarineqareerpat, taava ataatsimiititaliaq attorneqartut sukumiinerusumik Alcoa-p akissutaanik ilisimatitsissutinik tunineqassapput, ilanngunneqassallutik Alcoa-p

akissutaa tunulequtaralugu isumaqatiginninniarnermut ataatsimiititaliap kiisalu Inuusutissarsiutinut naalakkersuisoqarfiup naliliissutaat.

Naalisarlugu ima oqaatigineqarsinnaavoq, aluminiumik aatsitsivilioroqarsinnaanera piviusunngortinneqassappat taava makku aalajangiisuussapput:

- Pilersaarusiap sanaartorneranut aningaasartuutit qassiunissai.
- Aningaasalersuinissamut periarfissat – aningaasartuutitassaallu.
- Aluminiumik nioqquteqarnermi akit.
- Atortussianik pisiortornermi akit.
- Aningaasarsiat, nunat assigiinngitsut aningaasaasa nalingi il.il.

Piginneqatigeriaatsit pineqartut imminut akilersinnaassusii tunngaviisigut assigiippat peqatigisatut, piginneqataanermik aammalu akuersissutisiatut ingerlatsineramik iluseqartitsineq.

Ilusit taakku marluk assigiinngissutaat Namminersornerullutik Oqartussanut naleqqiussinermi pingaarnertut tassaapput aningaasaleeqataaneq kiisalu ajutooratarsinnaaneq, taamatut peqataanermi nalaanneqarsinnaasaq. Tassungalu ilanngunneqassapput peqatigisatut piginneqataanermi ilanngaatisat ilanngaatigereerlugit ernianut aningaasartuutissat, ataatsimut pigisatut kiisalu ingerlatsinermi ingerlatseqatigiiffimmut ataatsimoorussamut Namminersornerullutik Oqartussanit aningaasaliissutaasut pineqartillugit. (Ilanngaatisat ilanngaatigereerlugit ernianut aningaasartuutissat taakku naatsorsuutigineqassapput ukiut arlallit ingerlareerpata ingerlatseqatigiiffimmiit iluanaarutisiatut pissarsianit matuneqarnissaat).

Piginneqatigeeriaaseq sorlerluunniit qinerneqassagaluarpat Namminersornerullutik Oqartussat arlalitsigut aningaasartuuteqartussaapput nammineq misissuinernut, Inatsisartut inaarutaasumik aalajangernissaat, ilumut Nunatsinni aluminiumik aatsitsivilioroqarnissaanik kissaateqartoqarnermoq pitinnagu.

Tamatuma saniatigut Namminersornerullutik Oqartussat maanna Alcoa-mik isumaqatigiissutaareersut naapertorlugit ataatsimoorussatut iluarsartuullugu pilersaarutip ineriartortinneqarneranut aningaasartuutit affaat akilertussaavaat, illuatungeriit isumaqatigiissutaattut.

Aningaasartuutissat qanoq agguataarneqarnissaannut isumaqatigiissut kiisalu piginneqatigiissummik toqqaanerup kingunerisinnaasai pillugit sukumiinerusumik nassuiaateqarpoq matumunnga ilisimatitsissutini ilanngunneqartuni, tassunga ilaallutik aningaasaqarnikkut kingunerisinnaasai pillugit, iluarsartuullugu pilersaarutigisaq taamaatiinneqaralarpat.

Apequtinnut Nunarsuarmi aningaasarsiornikkut ajornartoornerit siunissami pisinnaasut, atortussiassat Nunarsuarmi niuffannermi akiisa assigisaasalu qanoq sunniuteqarsinnaaneri, oqaatigineqartutut Nunatsinnut aningaasarsiornikkut sunneruminareersumut, pillugit tigussaasumik akissuteqartoqarsinnaangilaq.

Nioqutissiat ineriikkat akii apparpata imaluunniit atortussiassat akii qaffappata, soorunami taamatut pisoqarpat taava iluarsartuullugu pilersaarutigisamut imminut akilersinnaassuseq killup tungaanut ingerlassaaq. Naalackersuisut tassunga tunngasortaasa allanngoriartoreri malinnaavigeqqissaarniarpaat nunanut assigiinngitsunut pissutsinik immikkut ilisimasallit ikiortigalugit, soorlumi Greenland Development tamatumunnga akuutinneqalereersoq. Tamatuma saniatigut Alcoa aamma soorunami nammineq kiisalu iluarsartuullugu pilersaarutigisaaq pillugu soqutigisaqarami pissutsit taamaattut ingerlaavartumik nalilersuiffigisarlugit malinnaaffiginnissaaq. Naalackersuisut naatsorsuutigaat, Alcoa ingerlaavartumik ilisimatitsisassasooq isumaqatiginninniarnermut ataatsimiititaliamut Naalackersuisunullu nalilersuisarnini pillugit.

Dollarip nalingata appamera isumaqassaaq, sanaartornermut aningaasartuutit ikinneruneri qallunaat kroniat uuttuutigalugu. Allat suut tamaasa naligiisikkaanni tamanna isumaqassaaq, iluarsartuullugu pilersaarutigisamut imminut akilersinnaassuseq pitsaanerulersoq.

Nunarsuarmi aningaasarsiorneq tamaat isigalugu ingerlanerliulerneqaraluarpat, tamatumalu nassataanik sanaartorerup iluani annikillilerineqarluni, taava assinganik tamanna iluarsartuullugu pilersaarusiarnamut pitsaasumik sunniuteqarsinnaassaaq.

3. Aatsitassaqarnikkut inuussutissarsiorneq ilimagisatut, iluatsinngitsuussagaluarpata suut inuutissarsiutit ineriartorfiusut Kalaallit Nunaata siunissami aningaasaqarneranut kivitsisuussanersut Naalackersuisut nalilerpaat?

Akissut:

Aatsitassarsiornermut uuliasiornermullu neriutigininnerit kiisalu nukissiamik annertuumik nioqutissiornermi pisariaqartitsisunut, soorlu aluminiu, erngup nukinganik isumalluutitsinnik atuilerneq ukiuni kingulliunerusuni aningaasarsiorneq isumalluarnarnerulersippaat nammineerluta aningaasarsiornikkut napatissinnaanitsinnut.

Qangali pingaarnarpaatut inuussutissarsiutitta – aalisarnerup – saniatigut ukiuni kingulliunerusuni takornariartitsisarneq ajunngitsumik ineriartorfijuarpooq. Taassumalu saniatigut aamma taaneqarsinnaavoq inuussutissarsiut avammut niuerutaalersoq, tassalu sermeq imerlu.

Nuna tamakkerlugu Takornariartitsinermi iliuusissaaq 2008 – 2010-mi Naalackersuisut ilaatigut pingaarnertut takorluugaraat takornariartitsinerup Nunatsinni atugarissaarnermut annertuumik peqataanissaa.

Tamanna pissaaq anguniakkat anguneqarnerisigut, tassa takornariartitsinermik ingerlataqarfiup inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut pingaaruteqarnera ukiut tullerriaat iluanni malunnaatilimmik annertusippat, taamaalilluni maannakkornit Nunatta aningaasaqarnerani suli annertunerusumik napatitsisuulerluni.

Tamanna anguneqassaaq anguniakkat arlallit angusaqarfiginerisigut, suliniutini arlalippassuarni assigiinngitsunilu suliaqarfiginninnikkut. Pingaarnertut sulissutigineqassalluni takornariartitsisarnermi nalittoriartorneq inuiaqatigiinni tunisat ataatsimut nalingannut naleqqiussilluni pissasoq takornariartartut amerlisinneqarnerisigut, sulisut amerlinerisigut, akunnittarfinni takornariartitsinermilu suliaqarfinni amerlanerusunik aningaasaliinertigut, takornariat ulloq unnuarlu atuineranni qaffatsitsinikkut il.il.

Naalackersuisut isumalluarfigaat, takornariartitsinermik inuussutissarsiorneq Nunatsinni siunissami aningaasarsiornikkut nammannittut ilagilissagaat. Naalackersuisut aamma tapersorsorpaat inuussutissarsiuteqarfimmi allami ineriartortoqarnissaa, annertuumik isumalluarfigineqartumi, tassalu sermimik imermillu avammut niuerutiginninnermi.

Inuussutissarsiutilli taakku ilimanangilaq qaquguluunniit aatsitassarsiorerup imaluunniit siunissami erngup nukinganik isumalluutini atuilernissap Nunatsinni siunissami aningaasarsiornikkut pingaaruteqalernissaat angusinnaassagaat.

Matumuuna neriutigaarput matumani apeqqutigisatit naammaginaratumik akillutigit. Inatsisartut kiisalu ataatsimiititaliat tamatumunnga attuumassuteqartut ingerlaavartumik ilisimatinneqartassapput aatsitassanut tunngasut pillugit taamatullu aamma aluminiumik aatsitsivilioriarluni iluarsartuullugu pilersaarut pillugu.

Inussiamersumik inuulluaqqusilluta

Kim Kielsen

Siverth K. Heilmann